

बोलने वाली गुफा

किसी जंगल में एक शेर रहता था। एक बार वह दिन-भर भटकता रहा, किंतु भोजन के लिए कोई जानवर नहीं मिला। थककर वह एक गुफा के अंदर आकर बैठ गया। उसने सोचा कि रात में कोई न कोई जानवर इसमें अवश्य आएगा। आज उसे ही मारकर मैं अपनी भूख शांत करूँगा।

उस गुफा का मालिक एक सियार था। वह रात में लौटकर अपनी गुफा पर आया। उसने गुफा के अंदर जाते हुए शेर के पैरों के निशान देखे। उसने ध्यान से देखा। उसने अनुमान लगाया कि शेर अंदर तो गया, परंतु अंदर से बाहर नहीं आया है। वह समझ गया कि उसकी गुफा में कोई शेर छिपा बैठा है। चतुर सियार ने तुरंत एक उपाय सोचा। वह गुफा के भीतर नहीं गया। उसने द्वार से आवाज लगाई-

'ओ मेरी गुफा, तुम चुप क्यों हो? आज बोलती क्यों नहीं हो? जब भी मैं बाहर से आता हूँ, तुम मुझे बुलाती हो। आज तुम बोलती क्यों नहीं हो?'

गुफा में बैठे हुए शेर ने सोचा, ऐसा संभव है कि गुफा प्रतिदिन आवाज देकर सियार को बुलाती हो। आज यह मेरे भय के कारण मौन है। इसलिए आज मैं ही इसे आवाज देकर अंदर बुलाता हूँ। ऐसा सोचकर शेर ने अंदर से आवाज लगाई और कहा -'आ जाओ मित्र, अंदर आ जाओ।'

आवाज सुनते ही सियार समझ गया कि अंदर शेर बैठा है। वह तुरंत वहाँ से भाग गया। और इस तरह सियार ने चालाकी से अपनी जान बचा ली।

ੜਲੈਨ ਵਾਲੀ ਗਢਾ

ਕਿਮੀ ਝੰਗਲ ਭੋਕ ਸੱਜੇ ਰਫਤ ਥਾ। ਏਕ ਗਾਰ ਵਹ ਟਿਨ-ਚਰ ਚਾਕਤ ਰਫਾ, ਕਿਉਂਨੈਂ ਕਲਿਆ ਕਰੋ ਏਨਵਰ ਨਨੀਂ ਮਿਲਾ। ਥਕਕਰ ਵਹ ਏਕ ਗਢਾ ਕਸੋਂਚਰ ਸੁਕਰ ਰੱਹੀ ਗਥਾ। ਤੁਮਨ ਮੌਹਿਆ ਕਿ ਰਾਤ ਭੋਕੋਈ ਨ ਕਰੋ ਏਨਵਰ ਤੁਮਖੋਵਸ਼ਸੁਆਗਾ। ਮੁਣ ਤੁਮੈਂ ਭਾਰਕਰ ਮੈਂ ਯਪਨੀ ਰੁਧੂ ਸਾਂਤੁ ਕਹੁੰਗਾ।

ਤੁਮ ਗਢਾ ਕਾ ਭਾਲਿਕ ਏਕ ਮਿਥਾਰ ਥਾ। ਵਹ ਰਾਤ ਭਲੈਂਕਰ ਯਪਨੀ ਗਢਾ ਪਰ ਥਥਾ। ਤੁਮਨ ਗਢਾ ਕਸੋਂਚਰ ਰਤੁਛ੍ਰ ਸੱਜੇ ਕਪੋਰੋਕੈਨਿਸਾਨ ਮਾਓ-ਤੁਮਨ ਐਣੁ ਮੈਂਡੋਪਾ। ਤੁਮਨ ਯਨਭਾਨ ਲਗਾਥਾ ਕਿ ਸੱਜੇ ਯੋਂਚਰ ਤੁਗੈਥਾ, ਪਰਤੁਸੋਂਚਰ ਪੱਗੋਕਰ ਨਨੀਂ ਮੁਥਾ ਫੋਰੋਕ ਮਭਾਰ ਗਥਾ ਕਿ ਤੁਮਕੀ ਗਢਾ ਭੋਕੋਈ ਸੱਜੇ ਕਿਪਾ ਰੱਠੋ ਕਹੀ-

ਧਾਤੁ ਮਿਥਾਰ ਨਤ੍ਰੁਤੁ ਏਕ ਉਪਾਥ ਮੌਹਿਆ। ਵਹ ਗਢਾ ਕਚੀਤਰ ਨਨੀਂਗਥਾ। ਤੁਮਨ ਮੌਨ ਮੁਵਾਣ ਲਗਾਂਹੁੰ-

‘ਤ ਭੱਗੀ ਗਢਾ, ਤੁਮ ਧੂਪ ਕੁਝੈ? ਮੁਣ ਰਲੈਤੀ ਕੁਝੈਨੀਂ ਦਹੋ? ਏਹ ਹੀ ਭੱਗੋਕਰ ਮੈਂਸੇਤਾ ਦੁਤੁਮੁ
ਮੁਹੂਰੋਲਾਤੀ ਕਾਂਸੁਣ ਤੁਮੁਰਲੈਤੀ ਕੁਝੈਨੀਂ ਦਹੋ? ਗਢਾ ਪ੍ਰਤਿਟਿਨ ਮੁਵਾਣ ਟਕੋਰ ਮਿਥਾਰ ਕਾਂ
ਗੁਲਾਤੀ ਕਾਂਸੁਣ ਬਹ ਭੱਚੋਥ ਕੋਕਾਰਾਂ ਭੋਨ ਕਾਂਭਲਿਆ ਮੁਣ ਭੱਗੀ ਤੁਮੈਂਸੁਵਾਣ ਟਕੋਰ
ਯੋਂਚਰ ਰਲਾਤਾ ਕੁਝੋਭਾ ਮੌਹਿਕਰ ਸੱਜੇ ਨਿੋਂਚਰ ਮੈਂਸੁਵਾਣ ਲਗਾਂਹੁੰ ਤਾਰ ਕਹਾ - ‘ਮੁਝਾਤ ਮਿਤੁ
ਯੋਂਚਰ ਮੁਝਾਤ’

ਮੁਵਾਣ ਮੁਨੁਖੀ ਮਿਥਾਰ ਮਭਾਰ ਗਥਾ ਕਿ ਯੋਂਚਰ ਸੱਜੇ ਰੱਠੋ ਕਾਂਵੋਕ ਤੁਰੁਤ ਵਹਾਂ ਮੈਂਹੁਗ ਗਥਾ।
ਤਾਰ ਤੁਮ ਤੁਰ ਮਿਥਾਰ ਨਾਹਾਲਾਕੀ ਮੈਂਸੈਪਨੀ ਏਨ ਰਹਾ ਲੀ।

ਮਨਤ੍ਰਾਂ - ਤਾਂਗੀ ਪੰਖੀ